

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **Ing. J. H.** proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6645/11/1500/506476, vedeném Krajským soudem v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 101/2012, v řízení o námitce podjatosti všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Jan Rutsch **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 101/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou ze dne 3. 9. 2013 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 20. 6. 2012, č. j. 6645/11/1500-506476.

V podání ze dne 23. 8. 2013, doručeném Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) dne 27. 8. 2013, vznesl žalobce námitku podjatosti všech soudců krajského soudu. Navrhl, aby soudci krajského soudu byli vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci a věc byla přikázána jinému soudu téhož stupně. V opačném případě podle žalobce opět reálně hrozí, že bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.

Soudci správního úseku krajského soudu JUDr. Magdalena Ježková, JUDr. Jana Kábrtová, Mgr. Marie Kocourková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Pavel Kumprecht, JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Marcela Sedmíková a JUDr. Ivona Šubrtová se k uplatněné námitce vyjádřili dne 19. 9. 2013 shodně v tom smyslu, že se necítí být v označené věci podjatými a není jim známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jejich nepodjatosti. S tímto vyjádřením byla věc předložena k rozhodnutí podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyššímu správnímu soudu.

Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena a kteří soudci přicházejí podle rozvrhu práce v úvahu jako soudci zastupující, rozhodne soud v souladu se zásadou hospodárnosti řízení o důvodech vyloučení jen těchto soudců. Až v případě, že by byl shledán důvod pro

vyloučení u soudců, kterým je věc podle rozvrhu práce přidělena či přicházejí v úvahu jako jejich zástupci, je účelné posoudit důvody vyloučení i ve vztahu k ostatním soudcům.

Žalobce namítl podjatost všech soudců krajského soudu. Z povahy napadeného rozhodnutí je jednoznačné, že v úvahu přichází pouze podjatost soudců jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 31 Af krajského soudu ve složení Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná. Z rozvrhu práce krajského soudu pro rok 2013 Nejvyšší správní soud zjistil, že senát krajského soudu 31 Af je v případě nutnosti zastupován senátem 30 Af ve složení JUDr. Jan Rutsch, JUDr. Pavel Kumprecht a Mgr. Helena Konečná.

Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k uvedeným soudcům.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. soudci jsou *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednáváné věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleží Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednáváné věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich

pokračování

zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcům vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Nejvyšší správní soud se nejprve zaměřil na posouzení námitky žalobce ve vztahu k soudkyním senátu 31 Af Mgr. Marii Kocourkové, JUDr. Magdaleně Ježkové a Mgr. Heleně Konečné, kterým byla věc podle rozvrhu práce přidělena.

Z předloženého spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce byl o složení senátu poučen výzvou ze dne 25. 7. 2013, č. j. 31 Af 101/2012 – 22. Tato písemnost byla žalobci doručena fikcí dne 11. 8. 2013, jak dokládá doručenko založená na č. l. 20 spisu krajského soudu. Ze shora předestřené právní úpravy je přitom zřejmé, že námitku podjatosti lze uplatnit pouze v prekluzivní lhůtě jednoho týdne ode dne, kdy se účastník řízení o podjatosti dozví. Žalobci bylo poučení o složení senátu doručeno dne 11. 8. 2013, námitka podjatosti byla uplatněna až písemností ze dne 23. 8. 2013, doručenou krajskému soudu 27. 8. 2013. Žalobce přitom neuvádí žádné skutečnosti, pro které by měl mít Nejvyšší správní soud za to, že se žalobce o důvodech namítané podjatosti dozvěděl až poté, co byl o složení senátu poučen. Zdejší soud proto dospěl k závěru, že námitka podjatosti ve vztahu k soudkyním Mgr. Marii Kocourkové, JUDr. Magdaleně Ježkové a Mgr. Heleně Konečné byla žalobcem uplatněna po prekluzivní lhůtě, která uplynula dnem 18. 8. 2013 a Nejvyšší správní soud k ní proto nepřihlíží.

Ze spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud rovněž ověřil, že žalobce nebyl poučen o složení senátu 30 Af jako senátu zastupujícího senát krajského soudu 31 Af. Lze tak konstatovat, že ve vztahu k soudcům JUDr. Janu Rutschovi a JUDr. Pavlu Kumprechtovi byla námitka podjatosti uplatněna včas.

Žalobce v námitce podjatosti tvrdí, že soudci krajského soudu jsou podjatí v projednávání věci, „*neboť jinak opět reálně brozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.*“

Soudci senátu 30 Af JUDr. Rutsch a JUDr. Kumprecht ve vyjádření k námitce podjatosti shodně uvedli, že se v označené věci necítí být podjatými a ani jim není známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jejich nepodjatosti.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců krajského soudu JUDr. Jana Rutsche a JUDr. Pavla Kumprechta při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k účastníkům. Je tomu tak především proto, že jimi uvedené skutečnosti ani náznakem nesvědčí o dřívějších nebo současných vztazích a vazbách, které by zavdávaly v uvedeném směru jakékoliv důvody k pochybnostem.

I skutečnost, že by žalobce byl subjektivně případně přesvědčen o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudce krajského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by Nejvyšší správní soud mohl dovozovat opak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68). Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudců k dané věci a k účastníkům, jež by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.

Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se soudci krajského soudu JUDr. Jan Rutsch a JUDr. Pavel Kumprecht podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byli žalobci účastníky a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, sp. zn. Nao 2/2003, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ u projednávané věci nejde a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobcem vznesena.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je ve vztahu k hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudců krajského soudu v jiných věcech žalobce tedy nemá žádnou právní relevanci (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2004, č. j. Nao 13/2004 - 54, publ. pod č. 433/2005 Sb. NSS). Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Námitka v tomto směru také nebyla žalobcem výslovně vznesena, byť by dikce námitky podjatosti (*„nebot' jinak opět reálně hrozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů“*) svědčila právě dřívějšímu skutečnému či domnělému rozhodování uvedených soudců v jiných věcech žalobce.

Ze všech shora uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2013

JUDr. Radan Malík
předseda senátu